

УДК 94(47+57):327.7:341.123]“1943/1991”

Криницька Т. О.
студентка, Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), tania.krynyntska@ukr.net

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Розглядаються основні аспекти діяльності Радянського Союзу в Організації Об'єднаних Націй. Дається пояснення причин утворення ООН, а також вплив на розвиток органів ООН Радянського Союзу. Зазначаються напрямки діяльності СРСР та країни- правонаступниці Російської Федерації. Аналізуються основні процеси реформування органів Організації Об'єднаних Націй, подаються відомості з приводу концепції реформ СРСР. Також виділяються етапи діяльності Радянського Союзу в Організації Об'єднаних Націй. У статті зазначаються погляди провідних російських та радянських істориків з приводу умов входження до складу ООН Російської Федерації на правах країни- правонаступниці. Також з'ясується процес зародження співпраці Радянського Союзу та провідних об'єднань, що працюють під егідою ООН, зокрема таких як ВООЗ та ЮНЕСКО. Дається тлумачення основних положень конференцій, що поклали початок утворенню ООН, а також аналізуються проекти Радянського Союзу з приводу функціонування організації. Метою статті є аналіз генезису участі Радянського Союзу в діяльності ООН, а також дослідження основних принципів реформування ООН.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, СРСР, міжнародні відносини.

Міжнародна ситуація, яка склалася в сучасному світі практично повністю є результатом тривалої боротьби світових країн. Розвиток дипломатії протягом тривалого часу був призупиненим, що вплинуло на розстановку сил та пріоритетів багатьох держав. Сучасна дипломатія складається зі значної кількості організацій, які здійснюють вагомий вплив на формування міжнародних відносин, що є необхідною складовою співіснування сучасних держав. Якщо його призупинити, це в меншій мірі призведе до послаблення позицій держави на міжнародній арені. Окрім того, сучасний світ відмовився від позаблокової системи, як основної, саме тому перебування в світових організаціях має гарантувати безпеку та стабільність країнам. Більшість світових організацій спрямовують свої сили заради встановлення миру в усьому світі. Фактично, більшість із вже існуючих об'єднань була утворена після закінчення Другої світової війни, яка стала початком нових дипломатичних відносин. Однією із організацій, що змогла об'єднати світові сили заради розвитку миру стала Організація Об'єднаних Націй. Саме ООН перейняла на себе всі функції контролера та стабілізатора світової ситуації.

Сучасні дослідження, проведені в провідних країнах світу наголошують на тому, що формування ООН було історично запланованим актом, що почав проявлятися в середині ХХ століття. Російський історик, спеціаліст з питань співпраці Радянського Союзу та ООН Л.Є. Гришаєва у своїй праці “Діяльність Радянського Союзу в Організації Об'єднаних Націй” зазначає, що утворення Організації Об'єднаних Націй було в проекті ще починаючи з 1939 року, однак ситуація, яка склалася надалі змусила СРСР відкласти дану пропозицію [1, с.23]. Дане положення не є науково доведеним, а лише ґрунтується на повідомленні провідних лідерів СРСР. Натомість західні науковці більше схиляються до думки, що діяльність СРСР щодо ООН почала формуватися лише після закінчення Другої світової війни. Так, польський науковець, політичний діяч Кшиштоф Скубишевський зазначив, що Радянський Союз почав активно виступати за формування такої

світової організації, яка б могла забезпечити їх від подальших війн та допомогти стабілізувати ситуацію в державі [2, с. 58]. І сьогодні навколо історії утворення ООН ведеться багато дискусій, які на меті мають виявити основні причини появи організації, а також обґрунтування тих, хто планував вступити до організації. Сучасні історичні дослідження обґрунтовують діяльність Радянського Союзу в ООН як вимушену дію, що сприяла становленню міжнародної дипломатії. Хоча частина західних науковців все ж таки схиляється до думки, що ООН стала лише прикриттям світових лідерів, які намагаючись встановити вплив над менш розвиненими державами за допомогою пропагування ідеї миру та безпеки [3, р.163]. Основним завданням є визначити проекти, які були висунуті Радянським Союзом щодо діяльності Організації Об'єднаних Націй, а також з'ясувати яким чином СРСР співпрацював з ООН.

Після закінчення Другої світової війни світ постав перед проблемою, щодо врегулювання міжнародної ситуації та налагодження стосунків з багатьма країнами. Важливим було утворення організації, яка стане провідною з питань урегулювання світового миру та безпеки. СРСР виступив за організацію та забезпечення миру в післявоєнній Європі. Саме Радянський Союз, країна, яка пережила Світову війну, намагалася налагодити дипломатичні стосунки з колишніми ворогами та рештою країн. Так, співпрацюючи із Великобританією, Францією, США в СРСР прийняли рішення про утворення органу, який би унеможливив повторення кривавих подій. Представники радянської делегації наголосили на скликанні конференції в 1943 році в Москві [4, с.61]. Було вирішено про скликання 21 серпня 1944 року в Думбартон-Оксі конференції представників СРСР, США та Великобританії. За участю представників СРСР конференція підготувала пропозиції про утворення міжнародної організації по збереженню миру й безпеки, до того ж були розроблені проект та інші матеріали, пов'язані з її утворенням. Таким чином, провівши переговори та узгодивши основні положення організації 24 жовтня 1945 року було утворено Організацію Об'єднаних Націй.

Радянська делегація виходила з того, що утворена міжнародна організація повинна існувати на принципах суверенної рівності її членів, слугувати інтересам спільного миру. Однак, з цією думкою не погоджувалися США та Великобританія, які пропагували ідею того, що вони мають стати країнами-гегемонами. Найважливішим завданням радянської дипломатії було забезпечення такого порядку діяльності майбутньої організації, при якому вона дійсно послужила б справі миру і не могла б бути використана будь-якою державою або групою держав в корисливих цілях як знаряддя боротьби проти інших країн [5, с. 42].

Організація Об'єднаних Націй повинна була стати засобом співробітництва держав, і насамперед тих, які могли б найбільшою мірою сприяти забезпеченню миру великих держав. Для цього необхідно було встановити порядок прийняття рішень, який не допускає її використання всупереч інтересам миру або зашкодити законним інтересам тих чи інших держав. Органом, на який покладалася головна відповідальність за забезпечення міжнародного миру, повинна була стати

Рада Безпеки. П'ять великих держав (СРСР, Франція, Великобританія, США, Китай) повинні були стати постійними членами Ради. Окрім того, шість членів Ради обиралися б усіма членами організації на певний строк [6, с. 75].

З 1945 року починається активна діяльність ООН в системі міжнародних відносин. Радянський Союз, як одна з найвпливовіших країн світу висунув ідею щодо утворення органів, які б сприяли розвитку основних засад, що були закладені під час організації ООН. Так, діяльність СРСР в органах Організації Об'єднаних Націй можна поділити на три етапи:

1) З офіційного утвердження ООН з 1945 року по 1953 рік. Саме до 1953 року відбуваються переорієнтування Радянського Союзу, як у внутрішній політиці, так і в зовнішніх відносинах СРСР з ООН.

2) Починаючи з 1954 року по 1970 рік. Цей період відносин СРСР й ООН переважно характеризувався зростанням авторитету нових країн, які вступають до організації. Натомість Радянський Союз займає позицію органу, який контролює правомірність, а головне визначає ступінь зацікавленості країн в ООН та навпаки чи потрібні ООН деякі союзники.

3) Кінець 1970-го – кінець 1990-го років. Починаючи з 70-х років XX століття Радянський Союз намагається проводити певні перереформування в діяльності основних підрозділів ООН. Так, на початку 80-х років XX ст. виникає епідемія СНІДу, з якою активно починає боротися ООН, зокрема ВООЗ, СРСР також намагається долучитися, надаючи фінансову підтримку та залучає до співпраці провідних російських вчених. Проте, починаючи з 1985-го року СРСР призупиняє діяльність в ООН через зростання внутрішніх конфліктів. Хоча ООН намагалися надати підтримку для збереження цілісності Радянського Союзу та всі зусилля були марними [7, с. 93].

Загалом, початковий етап відносин СРСР з ООН характеризувався тим, що після Кримської конференції в 1945 році відбулися певні зміни в організації діяльності ООН. Так, на Ялтинській конференції американська делегація внесла компромісну пропозицію: міжнародні конфлікти поділялися на дві категорії: 1) вирішення яких вимагало від ООН застосування військових, політичних та економічних заходів; 2) для врегулювання яких достатньо було мирних засобів.

Одне з важливих місць на конференції займало питання про утворення з іншими мирними державами універсальної міжнародної організації для підтримання миру та безпеки. Учасники конференції домовились про те, що Великобританія і США підтримають радянський уряд про допуск до першочергового членства в Організації Української РСР та Білоруської РСР [8, с. 81].

Виступаючи на заключному засіданні конференції від імені Радянського Союзу, А.А. Громиков висловив надію що нова організація буде мати діючий характер для виконання співпраці, єдності та узгодженості дій всіх її членів. СРСР притримувалися ідеї світової рівності всіх держав, які, на його думку, мали значні ресурси для розвитку ООН та самого Радянського Союзу. Оскільки, СРСР вийшов переможцем в Другій світовій війні, то він відстоював позицію "надсили" над рештою країнами-учасницями ООН. Хоча дану думку

доволі довго тримали в таємниці через існуючий внутрішній тоталітарний режим та боячись наростання зовнішнього протистояння СРСР висуває проект резолюції "Про заходи проти загрози нової світової війни" [9, с. 4]. Радянський уряд наголошував на тому, щоб зробити членство в регіональних блоках несумісним із членством в ООН. У цей час виникає "План Баруха", за яким потрібно було створити міжнародний орган з контролю за всією атомною енергією та всіма випробуваннями, що стосуються ядерної зброї. Наголошувалося на тому, що дана організація має бути незалежною від Ради Безпеки. Важливим фактом є те, що СРСР першимне дотримувався цієї позиції, проводячи протягом 1949–1950 років ядерні випробування, що підірвало основні засади організації. Новою віхою в розвитку відносин Радянського Союзу з Організацією Об'єднаних Націй стає 1954 рік. Зокрема, з 1954 року СРСР стає членом ЮНЕСКО. Проте, участь Радянського Союзу в організації була доволі пасивною, адже представництво СРСР заявляло, що їм не потрібні програми за обміном, а також нові періодичні видання. Це пояснювалося тим, що західний світ пропагує деякі ідеї, що можуть викликати масові невдоволення радянського суспільства, до того ж на заході критикують Радянський Союз за надмірну політизацію. На початку 1956 року СРСР виступає із програмою "Світ за роззброєння", за якою вноситься пропозиція про скорочення витрат зброї на 15%, ліквідацію військових баз на чужих територіях [10, с. 53].

В 1961 році СРСР виступає з пропозицією часткового скорочення озброєнь і введення надзвичайних рівнів, а в березні 1958 року в СРСР прийнято рішення про одностороннє припинення ядерних випробувань на 5 місяців. Московський договір про заборону випробувань в 3-х середовищах підписано 5 серпня 1963 року між СРСР, США та Великобританією. Надалі склад учасників договору розширювався завдяки вступу нових членів. Радянський Союз протягом наступних років контролював вступ нових членів.

Уже з другої половини 60-х років XX ст. у діяльності ООН стає помітною тенденція до економізації. Дане питання було актуальним починаючи з самого утворення ООН, коли Радянський Союз наголосив на виплаті компенсацій країнам, дії яких були спрямовані проти СРСР. Проте, СРСР всіма силами чинить супротив цьому процесу. Так, представники радянського уряду наголошують на тому, що СРСР має свій чіткий план щодо розвитку економіки в країні, який спланований з урахуванням їхнього федеративного устрою. В 60-х роках XX ст. відбувається активізація правозахисної діяльності ООН. Так, було прийнято 2 пакти, що стосувалися громадянських та політичних прав, а також соціальних та культурних. Зокрема, в 1966–1967 роках видано конвенцію "Про ліквідацію расової дискримінації" та "Про ліквідацію дискримінування прав жінок". СРСР підтримує ідею даних пактів, однак виступає проти їх абсолютизації [11, с. 37].

Таким чином, процес їх ратифікації розтягнувся на 10 років, у СРСР вони були прийняті аж в 1973 році. Так, Радянський Союз займав позицію пасивного

учасника в діяльності органів ООН. За словами представника СРСР в Раді Безпеки ООН М.Ф. Федоренка, Радянський Союз намагається сприяти проведенню реформ, які б зміцнювали авторитет Організації Об'єднаних Націй, проте він не завжди мав можливість впливати на рішення організації через власну зайнятість, адже СРСР – це перш за все федеративна держава, що включає в себе не одну державу, а 16 республік, які потрібно контролювати.

Починаючи з 1970-х років СРСР займає більш жорсткішу позицію по відношенню до ООН. Так, в 1979–1983 роках проходить ряд конференцій, що стосувалися розширення капіталовкладення в органи охорони здоров'я, розвитку ринку праці та культурних пам'яток. Якщо більшість країн підтримують дану ідею, намагаючись відійти від питань про роззброєння та решти, що стосувалися військових дій, то СРСР відкрито заявляє про іншу позицію [12, с.61]. Зокрема, делегація Радянського Союзу на чолі з А.О. Трояновським, представники від Української РСР та Білоруської РСР відкрито критикували такі положення, наголошуючи, що їх країни розробили свій план по виконанню даних позицій, а ті що були висунуті представниками ООН, мабуть, що не прижилися б у радянському суспільстві [13, с.37].

Важливим етапом в діяльності ООН та СРСР стало оголошення Радянським Союзом в 1985 році річного мораторію на використання ядерної зброї та проведення випробувань. Важливо зазначити, що більшість країн-учасниць ратифікували дану угоду, проте частина з них все ж таки зайняли пасивну позицію. Щодо заборони використання ядерної зброї виступив Президент СРСР М.С. Горбачов, заявивши, що світ має надійно приховувати ядерну зброю, так як вона може стати не лише початком війн та сутічок, але й кінцем світового існування. Починаючи з 1990 року Радянський Союз починає приймати участь у реформуванні органів ООН, так, було скликано комісію, що займалася питаннями реформ Ради Безпеки [14, с.94]. Однак, внутрішні проблеми в СРСР сприяли тому, що досить скоро Радянський Союз припиняє діяльність комісії з питань реформування, пояснюючи це тим, що країна переживає певну кризу. Попри спроби влади не розголошувати справжню причину своєї відмови, вони не змогли утаємничити розпад Радянського Союзу на окремі незалежні суверенні держави. Так, з 1991 року до складу ООН входили уже самостійні пострадянські держави. Країною- правонаступницею СРСР стає Російська Федерація. Саме вона продовжує основну політику Радянського Союзу. Зокрема, що стосується питань перереформування органів ООН, то Росія проводить активну політику з питань розробки нових методів та засобів реформування [15, с.51].

Таким чином, діяльність Радянського Союзу в ООН було історично спланованою подією, адже СРСР, вийшовши переможцем із Другої світової війни намагався забезпечити себе надалі та налагодити дипломатичні стосунки з провідними країнами світу. СРСР сприяв розробці основних органів організації, а також їх продуктивному розвитку. Протягом свого перебування в ООН Радянський Союз підтримував основні ідеї організації щодо збереження миру та безпеки. Також налагодив співпрацю зі світовими

країнами з соціально-економічних та політичних питань. На початку 90-х рр. XX ст. СРСР припинив свою діяльність в ООН, проте його справу продовжила Російська Федерація як держава- правонаступниця. Надалі стосунки РФ та ООН продовжують активно розвиватися.

Список використаних джерел

1. Гришаева Л.Е. Деятельность СССР в Организации Объединенных Наций/ Л.Е. Гришаева.– М.: Издательство Московского университета, 1990.– 88 с.
2. Барышев А. Мировая политика и Организация Объединенных Наций. 1945–2009/ А. Барышев.– Москва: общество дружбы и развития сотрудничества с зарубежными странами, 2009.–1340 с.
3. Thomas G. Weiss Sam Daws The Oxford Handbook on the United Nations / Thomas G. Weiss Sam Daws. – USA: Oxford University Press, 2009.– 848 p.
4. Никитин К.М. Эволюция внешнеполитической доктрины СССР. 1985–1991 гг.: дис... канд. истор. наук: 07.00.02 / К.М. Никитин.– М.: Наука, 2008.– 184 с.
5. Бобров Р.Л. Организация Объединенных Наций / Р.Л. Бобров.– М.: Наука, 1960.– 84 с.
6. Бруз В.С. ООН: врегулирование международных конфликтов / В.С. Бруз.– К.: Логос, 1996.–147с.
7. Гришаева Л.Е. Генезис участия России в деятельности ООН: приоритетные направления (1945–2007): дис... канд. истор. наук: 07.00.15 / Л.Е. Гришаева.– М.: Наука, 2008.– 456с.
8. Гвишиани Д.М. СССР в экономических и научно-технических организациях ООН / Д.М. Гвишиани.– М.: Наука, 1983.– 383с.
9. Гавло Ю.Н. Распад СССР и международно-правовой статус Российской Федерации // Власть / Ю.Н. Гавло. – М.: Известия Алтайского государственного университета, 2000. – № 2. – С.1–6.
10. Нарочницкий Л.А. Советский Союз и Организация Объединенных Наций/ Л.А. Нарочницкий.– М.: Наука, 1989.– 363 с.
11. Новиков К.В. Советский Союз и Организация Объединенных Наций / К.В. Новиков.– М.: Наука, 1968.–688с.
12. Остапенко Г.С. Борьба СССР в ООН за социально-экономические права человека 1945–1977 гг./ Г.С. Остапенко.– М., 1981.–279с.
13. Федоров В.Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке/ В.Н. Федоров. – М.: Логос, 2007.– 944 с.
14. Томко Я. Внутренняя компетенция государств в Организации Объединенных Наций/ Я. Томко. – М.: Наука, 1963.– 310 с.
15. Петров В.Ф. ООН–форум переговоров и арена борьбы СССР за мир и сотрудничество/ В.Ф. Петров.– М.: Наука, 1980.– 64 с.

References

1. Grishaeva L.E. Deyatel'nost' SSSR v Organizacii Obedinennih Nacii/ L.E. Grishaeva.–M.: Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta, 1990.–88 s.
2. Barishev A. Mirovaya politika i Organizaciya Obedinennih Nacii. 1945–2009/ A. Barishev. – Moskva: obschestvo druzhbi i razvitiya sotrudnichestva s zarubejnimi stranami, 2009.–1340 s.
3. Thomas G. Weiss Sam Daws The Oxford Handbook on the United Nations/ Thomas G. Weiss Sam Daws.–USA: Oxford University Press, 2009.– 848 p.
4. Nikitin K.M. Evolyuciya vneshnepoliticheskoi doktrini SSSR. 1985–1991 gg. dis... kand. istor. nauk: 07.00.02/ K.M. Nikitin.– М.: Nauka, 2008.– 184 s.
5. Bobrov R.L. Organizaciya Obedinennih Nacii / R.L. Bobrov.– М.: Nauka, 1960.–84 s.
6. Bruz V.S. ООН: vregulyuvannya mijnarodnih konfliktiv/ V.S. Bruz. – К.: Logos, 1996.–147s.
7. Grishaeva L.E. Genезis uchastiya Rossii v deyatelnosti ООН prioritetnie napravleniya (1945–2007): dis...kand. istor. nauk: 07.00.15 / L.E. Grishaeva. – М.: Nauka, 2008.–456s.
8. Gvishiani D.M. SSSR v ekonomicheskikh i nauchno-technicheskikh organizacijah ООН/ D.M. Gvishiani.– М.: Nauka, 1983.– 383s.
9. Gavlo Yu.N. Raspad SSSR i mejdunarodno pravovoi status Rossiiskoi Federacii // Vlast/ Yu.N. Gavlo.– М.: Izvestiya Altaiskogo

gosudarstvennogo universiteta, 2000.– №2.– S.1–6.

10. Narochnickii L.A. Sovetskii Soyuz i Organizaciya Obedinennih Nacii/ L.A. Narochnickii.–M.: Nauka, 1989.–363 s.

11. Novikov K.V. Sovetskii Soyuz i Organizaciya Obedinennih Nacii / K. V. Novikov.– M.: Nauka, 1968.– 688s.

12. Ostapenko G.S. Borba SSSR v OON za socialno-ekonomicheskie prava cheloveka 1945–1977 gg./ G.S. Ostapenko.–M., 1981.–279s.

13. Fedorov V.N. Organizaciya Obedinennih Nacii drugie mejdunarodnie organizacii i ih rol v XXI veke/ V.N. Fedorov. – M.: Logos, 2007.– 944 s.

14. Tomko Ya. Vnutrennyaya kompetenciya gosudarstv v Organizacii Obedinennih Nacii/ Ya. Tomko. –M.: Nauka, 1963.– 310 s.

15. Petrov V.F. OON–forum peregovorov i arena borbi SSSR za mir i sotrudnichestvo/ V.F. Petrov.–M.: Nauka, 1980.–64 s.

Krynytska T. O., student, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), tania.krynytska@ukr.net

The main directions of Soviet Union activities in United Nations Organization

The article examines the main aspects of the Soviet Union at the United Nations. Explains the causes of the United Nations, and the impact on the development of the UN the Soviet Union. Specified areas of the USSR and successor countries Russia. Analyzes the basic processes of reform of the United Nations, submitted information on the concepts reforms USSR. Also out stages of the Soviet Union at the United Nations. This article shall include the views of leading Russian and Soviet historians on the conditions of entry into the UN on the rights of the country's successor. Also, it turns out process of the birth of the Soviet Union and cooperation leading associations operating under the auspices of the UN, in particular such as WHO and UNESCO. We give interpretation of the main provisions of conferences initiated the formation of UN and analyzes the projects of the Soviet Union on the functioning of the organization. The article is an analysis of the genesis of the Soviet Union participation in UN activities, and study the basic principles of the UN reform.

Keywords: The United Nations, the USSR, International Relations.

Криницька Т. А., студентка, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), tania.krynytska@ukr.net

Основные направления деятельности Советского Союза в Организации Объединенных Наций

Рассматриваются основные аспекты деятельности Советского Союза в Организации Объединенных Наций. Дается объяснение причин образования ООН, а также влияние на развитие органов ООН Советского Союза. Указываются направления деятельности СССР и страны-правопреемника Российской Федерации. Анализируются основные процессы реформирования органов Организации Объединенных Наций, приводятся сведения по поводу концепций реформ СССР. Также выделяются этапы деятельности Советского Союза в Организации Объединенных Наций. В статье указываются взгляды ведущих российских и советских историков по поводу условий вхождения в состав ООН Российской Федерации на правах страны-правопреемника. Также выясняется процесс зарождения сотрудничества Советского Союза и ведущих объединений, работающих под эгидой ООН, в частности, таких как ВОЗ и ЮНЕСКО. Дается толкование основных положений конференций, положивших начало образованию ООН, а также анализируются проекты Советского Союза по поводу функционирования организации. Целью статьи является анализ генезиса участия Советского Союза в деятельности ООН, а также исследование основных принципов реформирования ООН.

Ключевые слова: Организация Объединенных Наций, СССР, международные отношения.

* * *

УДК 327(477:4–13:61)(045)

Лисак В. Ф.
доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Маріупольський державний університет (Україна, Маріуполь), fifitau@ukr.net

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ СЕРЕДЗЕМНОМОР'Я

Розглянуто відносини з країнами Середземноморського регіону, як одного з важливих та актуальних напрямків сучасної зовнішньої політики України. Застосувавши наукові методи дослідження, такі як аналіз, узагальнення, систематизація, простежено двосторонні відносини з країнами європейського узбережжя Середземного моря, а саме з Італією та Францією, що має безперечно значення в питанні європейської інтеграції України. На прикладі двосторонніх відносин України з країнами Арабського Магрибу, таких як Алжир і Лівія проаналізовано зовнішньополітичні відносини з Середземноморськими країнами Північної Африки. Узагальнено, що останнім часом активно розвиваються відносини з європейськими Середземноморськими країнами, що є

позитивним в просуванні України до європейського простору. Доволі повільно відбувається співробітництво з країнами Північної Африки, яке демонструє зниження товарообігу.

Ключові слова: Середземномор'я, зовнішня політика, євроінтеграція, Італія, Франція, Алжир, Лівія, торгівельно-економічні відносини, політичні відносини.

Від початку творення незалежної стабільної та розвиненої держави перед Україною постало чимало завдань у зовнішньополітичній площині. Зовнішня політика спрямована на забезпечення національних інтересів та безпеки України, захист суверенітету, розвиток економічного потенціалу, утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин. Ці та багато інших завдань доводять значимість проведення правильної та виваженої зовнішньої політики.

З 1991 року в Україні були прийняті основоположні законодавчі акти, які закріпили принципи, завдання та пріоритети нашої зовнішньої політики. Деякі з них, як то “Основні напрями зовнішньої політики України”, прийняті Постановою Верховної Ради України від 02.07.1993 року, вже втратили чинність (01.02.2010 року прийнятий Закон “Про засади внутрішньої та зовнішньої політики”) [1]. Тим не менше і зараз триває вдосконалення та приведення у відповідність до сьогоденних інтересів України всіх основоположних документів. Зокрема, 23 грудня 2014 року прийнято Закон “Про внесення змін до деяких законів України щодо відмови України від здійснення політики позаблоковості” [2]. Йдеться про внесення змін в закони “Про стратегію національної безпеки України” та “Про засади внутрішньої та зовнішньої політики”.

Згідно з останніми документами основними засадами зовнішньої політики є забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі. Так само в Законі про засади внутрішньої та зовнішньої політики України йдеться про підтримку розвитку торгівельно-економічного, науково-технічного, інвестиційного співробітництва з іноземними державами на засадах взаємної вигоди.

В цьому контексті одним з актуальних напрямів зовнішньополітичної діяльності є середземноморський. Стратегічне значення середземноморського регіону полягає в першу чергу в питанні забезпечення торгівельно-економічних та енергетичних інтересів нашої держави. Враховуючи стратегічне значення середземноморського простору для забезпечення торгово-економічних інтересів нашої держави (морські шляхи з України у світ пролягають саме через Босфор та окремі проекти постачання енергоносіїв для нашої держави пов'язані з Середземномор'ям) актуальним є дослідження відносин України з країнами Середземномор'я.

Метою даної статті є вивчення відносин України з країнами Середземномор'я. Автор вважає за доцільне охарактеризувати двосторонні відносини України з європейськими середземноморськими країнами, як то Італія та Франція. Значний інтерес представляє вивчення сучасних двосторонніх відносин з країнами Магрибу. Одним з актуальних завдань є аналіз торгово-економічного співробітництва між Україною та країнами Середземноморського регіону.